

การประเมินผลการอบรมครูบรรณารักษ์ของสมุดโรงเรียนในเขตจังหวัดภาคใต้

นางสาวอิมจิต คันสกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2528

ISBN 974-564-964-3

010915

17320963

An Evaluation of the Workshop Program for
School Librarians in the Southern Part of Thailand

Miss Imjit Tansakoon

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of Library Science
Graduate School

Chulalongkorn University

1985

หัวร่อวิทยานิพนธ์

การประเมินผลการอบรมครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนใน
เขตจังหวัดภาคใต้

โดย

นางสาวอิมจิต หันตกุล

ภาควิชา

บรรณารักษศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประยงค์ หันนิกิจจำรูญ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับเป็น
หนึ่งของการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ปริญญาโทมหาบัณฑิต

[Handwritten signature]

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.สุประคิษฐ์ มุขนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

[Handwritten signature]

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์กล่อมจิตต์ ทลายเวช)

[Handwritten signature]

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประยงค์ หันนิกิจจำรูญ)

[Handwritten signature]

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์อัมพร บันศรี)

[Handwritten signature]

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรพนิตมอ กุณบุญ)

อธิบดีของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การประเมินผลการอบรมครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนใน
 เขตจังหวัดภาคใต้
 ชื่อ   นางสาวอิมจิต   คันสกุล
 อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประยงศรี   พัฒนกิจจำรูญ
 ภาควิชา   บรรณารักษศาสตร์
 ปีการศึกษา   2528

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับความเหมาะสมของหลักสูตรการอบรมครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน ในด้านรายวิชา เนื้อหา จำนวนชั่วโมงที่ใช้สอน อุปกรณ์ วิธีการสอนและการวัดผล รวมทั้งการจัดดำเนินการอบรมและวิทยากร อีกทั้งศึกษาการนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ในการปฏิบัติงานห้องสมุด ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เข้ารับการอบรมจะใช้เป็นแนวทางปรับปรุงหลักสูตรการอบรมครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน ซึ่งจัดโดยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ร่วมกับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับผู้เข้ารับการอบรม

ในการดำเนินการวิจัย ได้ส่งแบบสอบถามไปยังผู้เข้ารับการอบรมระหว่าง พ.ศ. 2524-2526 จำนวน 69 คน ได้รับแบบสอบถามคืน 68 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.55 ข้อมูลจากแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์และเสนอในรูปของ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย อัตราส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเสนอในรูปข้อมูลคืบในบางรายการ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏว่าผู้เข้ารับการอบรมเมื่อสมัครเข้ารับการอบรม มีพื้นฐานการศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 54.42 และระดับต่ำกว่าปริญญาตรีร้อยละ

ก่อนเข้ารับการอบรม ผู้เข้ารับการอบรมจำนวนสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 23.53 ทำหน้าที่เป็นทั้งครูประจำวิชา ครูประจำชั้น และครูบรรณาธิการ รองลงมาคิดเป็นร้อยละ 19.12 เป็นทั้งครูประจำวิชา และครูบรรณาธิการ เมื่อกลับไปที่ปฏิบัติงานหลังจากเสร็จสิ้นการอบรมแล้ว ผู้เข้ารับการอบรมซึ่งต้องทำหน้าที่ครูประจำวิชา และครูบรรณาธิการเพิ่มขึ้น คือ เป็นร้อยละ 29.41 ส่วนผู้ที่เป็นครูประจำวิชา ครูประจำชั้น และครูบรรณาธิการลดลงเหลือร้อยละ 20.59

สำหรับความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับความเหมาะสมของหลักสูตรปรากฏว่า คำนวณเนื้อหาของหลักสูตรมีความน่าสนใจ และมีความเหมาะสมในระดับมาก จำนวนชั่วโมงการอบรมในภาคทฤษฎีของแต่ละหมวดวิชามีความเหมาะสมในระดับปานกลางถึงระดับมาก ส่วนจำนวนชั่วโมงการอบรมภาคปฏิบัติมีความเหมาะสมในระดับปานกลางทุกหมวดวิชา วิธีการสอน การใช้สื่อและอุปกรณ์การสอนของวิทยากรมีความเหมาะสมในระดับมากทุกหมวดวิชา สำหรับกิจกรรมที่กำหนดให้เป็นภาคปฏิบัติ มีความเหมาะสมในระดับปานกลางถึงระดับมาก แบบฝึกหัดของทุกหมวดวิชาเหมาะสมในระดับปานกลาง จำนวนวิทยากรเหมาะสมในระดับปานกลางถึงระดับมาก เอกสารประกอบการอบรมมีความเหมาะสมในระดับมากทุกหมวดวิชา เช่น เกี่ยวกับการวัดผล

ลักษณะการนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ในการปฏิบัติงานห้องสมุด ผู้เข้ารับการอบรมนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ตามลำดับมากน้อยดังนี้

จำแนกตามหมวดวิชา หมวดการจัดหาและการคัดเลือกวัสดุห้องสมุด หมวดการบริหารและการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียน หมวดการจัดหมู่หนังสือและการทำบัตรรายการ หมวดการสอนให้นักเรียนรู้จักการใช้ห้องสมุด และหมวดหนังสืออ้างอิงและบริการตอบคำถาม

จำแนกตามลักษณะงาน งานบริหาร งานเทคนิค งานบริการและกิจกรรม

คำนวณความเหมาะสมของการดำเนินการอบรม เช่น ระยะเวลาของการอบรม ความรู้ความชำนาญงานห้องสมุดของวิทยากร ค่าลงทะเบียน จำนวนผู้เข้ารับการอบรม การศึกษานอกสถานที่ และการจัดอบรมในส่วนภูมิภาค มีความเหมาะสมระดับปานกลางถึงระดับมาก

Thesis Title   An Evaluation of the Workshop Program for School
Librarians in the Southern Part of Thailand

Name   Miss Imjit Tansakoon

Thesis Advisor   Assistant Professor Prayongsri Pattanakitchamroon

Department   Library Science

Academic Year   1985

ABSTRACT

The purpose of this investigation was to survey the opinion, of those who participated in the training program for school librarians, regarding to the appropriateness of the program which concerns course syllabus, contents, hours of teaching, teaching methods, teaching aids, and tools, evaluation, program management, and lecturers. The survey also covered the application of knowledge and skills obtained from the training program to library operation. These information, opinions, and suggestions were deemed to be of use for improving the training program which is operated jointly by the Thai Library Association and Prince of Songkhla University.

The questionnaires designed for collecting data were sent to 69 participants who completed the training program during B.E. 2524-2526. 68 questionnaires or 98.55 per cent were returned. These data were analyzed and calculated for percentages, means, and standard deviations. In some case, raw data were also presented.

Major findings were as follows. It was found that, among those who participated in the program, 54.42 per cent have bachelor degrees

while the rest of them (45.58) earned certificates lower than bachelor degree.

Before attending the training program, 23.53 per cent of the participants were subject teachers, home-room teachers, and school librarians, 19.12 per cent were subject teachers, and school librarians. After attending the training program, 29.41 per cent of them worked as subject teachers as well as school librarians while 20.59 per cent of them were subject teachers, home-room teachers, and school librarians.

The curriculum was judged by the participants to be of interesting and highly appropriate. Teaching hours were judged to be appropriate, from moderately to highly. Teaching methods, teaching aids, and tools used by lecturers were judged to be highly appropriate in all courses. Concerning the practical part of the program, activities were judged to be appropriate, from moderately to highly. Exercises in all courses were judged to be moderately appropriate. Number of lecturers was judged to be appropriate, from moderately to highly. Work sheets and evaluation method were judged to be highly appropriate.

Concerning the application of knowledge and skills which the participants obtained from the program, the followings were regarded to be applicable from higher to the lower ones.

By subject areas, following subjects were judged to be applicable: acquisition of library materials, library administration, classification and cataloguing, teaching of the use of library, and reference service.

By job areas, administrative, technical, library service, and library activity areas were judged to be applicable.

Management of the program, which included training period, lecturers expertise, fees, number of attendants, study tour activity, and place of training, was judged to be appropriate from moderate to high level.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอแสดงความเคารพและกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประยงค์วี
พัฒนกิจจำรูญ ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัยที่ได้กรุณาให้คำแนะนำตั้งแต่เริ่มแรกและตรวจ
แก้ไขวิทยานิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่จนสำเร็จในทุกประการ

ขอขอบพระคุณผู้ดำเนินการอบรม วิทยากร ตลอดจนผู้เข้ารับการอบรมซึ่งเป็นกลุ่ม
ประชากรของการวิจัยที่ร่วมมือในการให้ข้อมูลอย่างสมบูรณ์ตามต้องการ และขอขอบพระคุณ
คุณทิพย์ เลิศพงษ์สมบัติ ซึ่งเป็นผู้อำนวยความสะดวกในทุก ๆ ด้านตั้งแต่เริ่มการวิจัยจน
สำเร็จ

ท้ายสุดขอแสดงความเคารพและระลึกถึง พ่อ แม่ และครู

อิမ်จิต คັນสกุล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ณ
สารบัญตาราง	ฐ
บทที่	

1	บทนำ	1
	ความเป็นมาของปัญหา	1
	วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	3
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	10
	สมมุติฐานการวิจัย	10
	ขอบเขตของการวิจัย	10
	วิธีดำเนินการวิจัย	11
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	11
	นิยามคำต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัย	12
2	การฝึกอบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย	13
	ความหมายของการฝึกอบรม	13
	การฝึกอบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์	13
	หน่วยงานที่จัดอบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย	16
	สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย	17
	สำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร	19
	กระทรวงศึกษาธิการ	20
	หอสมุดแห่งชาติ	22
	มหาวิทยาลัย	23

บทที่

การอบรมครูบรรณาธิการของสมุดโรงเรียนตามหลักสูตรของสมาคม
ของสมุดแห่งประเทศไทยในส่วนภูมิภาค 26

    การอบรมครูบรรณาธิการของสมุดโรงเรียนที่มหาวิทยาลัย
    สงขลานครินทร์ 27

        โครงสร้างของหลักสูตร 27

        วิธีสอน การใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน 30

        เอกสารประกอบการอบรม 31

        วิทยากร 31

        ระเบียบการจัดอบรมอื่น ๆ 32

        สถานที่จัดอบรม 32

3 วิธีค่าเป็นการวิจัยและผลการวิเคราะห์ข้อมูล 33

    วิธีค่าเป็นการวิจัย 33

        การศึกษาคนคว่าเบื้องต้น 33

        การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล 33

        การเลือกกลุ่มประชากร 34

        การเก็บรวบรวมข้อมูล 34

        การวิเคราะห์ข้อมูล 35

    ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 37

        สถานภาพและสภาพการปฏิบัติงานของผู้เข้ารับการอบรม .. 37

        ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับความเหมาะสม
        ของหลักสูตรการอบรมในคำบรรยายวิชาที่สอน เนื้อหา
        จำนวนชั่วโมงที่ใช้สอน วิธีการสอน การใช้สื่อและ
        อุปกรณ์การสอน และการวัดผล 44

        การนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ใน
        การปฏิบัติงานของสมุด 76

	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการดำเนินการอบรม	
	ทดลองจนข้อเสนอนี้เพื่อปรับปรุงการจัดอบรม.....	90
4	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	97
	สรุปผลการวิจัย.....	98
	อภิปรายผล.....	110
	ข้อเสนอแนะ.....	126
	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	127
	บรรณานุกรม.....	129
	ภาคผนวก.....	137
	ภาคผนวก ก. โครงการอบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์ของสมาคมห้องสมุด แห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระเทพ รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี.....	138
	ภาคผนวก ข. แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย.....	154
	ภาคผนวก ค. รายชื่อผู้ดำเนินการจัดอบรม และวิทยากร.....	181
	ประวัติผู้เขียน.....	185

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนผู้เข้ารับการอบรมจำแนกตามวุฒิการศึกษา ก่อนเข้ารับการอบรม และวุฒิการศึกษาปัจจุบัน.....	38
2	วุฒิทางบรรพชาภิเษกศาสตร์ก่อนเข้ารับการอบรม และวุฒิทางบรรพชาภิเษกศาสตร์ปัจจุบันของผู้เข้ารับการอบรม.....	39
3	หน้าที่ราชการก่อนเข้ารับการอบรมของผู้เข้ารับการอบรม.....	40
4	หน้าที่ราชการปัจจุบันของผู้เข้ารับการอบรม.....	41
5	จำนวนผู้เข้ารับการอบรมจำแนกตามระดับของโรงเรียนและหน่วยงานต่าง ๆ.....	42
6	จำนวนผู้เข้ารับการอบรมจำแนกตามขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน.....	43
7	จำนวนผู้เข้ารับการอบรมจำแนกตามขนาดห้องสมุดที่ปฏิบัติงานอยู่.....	44
8	ความน่าสนใจของเนื้อหาหมวดวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรการอบรม.....	45
9	ความเหมาะสมของเนื้อหาในหมวดการบริหาร และการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียน.....	46
10	ความเหมาะสมของเนื้อหาในหมวดการจัดหาและการคัดเลือกวัสดุห้องสมุด.....	49
11	ความเหมาะสมของเนื้อหาในหมวดการจัดหมู่หนังสือและการทำบัตรรายการ.....	51
12	ความเหมาะสมของเนื้อหาในหมวดหนังสืออ้างอิงและบริการตอบคำถาม	52
13	ความเหมาะสมของเนื้อหาในหมวดการสอนให้นักเรียนรู้จักการใช้ห้องสมุด.....	53
14	ความเหมาะสมของจำนวนชั่วโมงการอบรมภาคทฤษฎี.....	55
15	การเพิ่มจำนวนชั่วโมงของการอบรมภาคทฤษฎี.....	56
16	ความเหมาะสมของการอบรมภาคปฏิบัติในด้านการบริหารงานห้องสมุด	57

ตารางที่		หน้า
17	ความเหมาะสมของการอบรมภาคปฏิบัติในด้านการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียน.....	58
18	ความเหมาะสมของการอบรมภาคปฏิบัติในหมวดการจัดหาและการคัดเลือกวัสดุห้องสมุด.....	60
19	ความเหมาะสมของการอบรมภาคปฏิบัติในหมวดการจัดหมู่หนังสือและการทำบัตรรายการ.....	62
20	ความเหมาะสมของการอบรมภาคปฏิบัติในหมวดหนังสืออ้างอิงและบริการตอบคำถาม.....	64
21	ความเหมาะสมของการอบรมภาคปฏิบัติในหมวดการสอนให้นักเรียนรู้จักการใช้ห้องสมุด.....	65
22	วิธีสอนของวิทยากร.....	66
23	สื่อและอุปกรณ์การสอนที่วิทยากรใช้.....	67
24	จำนวนวิทยากรที่สอนในภาคทฤษฎี.....	68
25	การเพิ่มจำนวนวิทยากรในชั่วโมงภาคปฏิบัติ.....	69
26	เอกสารประกอบการอบรม.....	70
27	ความเหมาะสมของการวัดผลในภาคทฤษฎี.....	74
28	ความเหมาะสมของการวัดผลในภาคปฏิบัติ.....	75
29	การนำความรู้และทักษะจากหมวดการบริหารและการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนไปใช้ในการปฏิบัติงานห้องสมุด.....	77
30	การนำความรู้และทักษะจากหมวดการจัดหาและการคัดเลือกวัสดุห้องสมุดไปใช้ในการปฏิบัติงานห้องสมุด.....	80
31	การนำความรู้และทักษะจากหมวดการจัดหมู่หนังสือและการทำบัตรรายการไปใช้ในการปฏิบัติงานห้องสมุด.....	82
32	การนำความรู้และทักษะจากหมวดหนังสืออ้างอิงและบริการตอบคำถามไปใช้ในการปฏิบัติงานห้องสมุด.....	84

ตารางที่	หน้า	
33	การนำความรู้และทักษะจากหมวดการสอนให้นักเรียนรู้จักการใช้ห้อง สมุดไปใช้ในการปฏิบัติงานห้องสมุด.....	86
34	ปัญหาในการปฏิบัติงานห้องสมุดในค่านต่าง ๆ.....	88
35	สาเหตุที่ผู้เข้ารับการอบรมนำความรู้และทักษะไปใช้ในการปฏิบัติงาน ห้องสมุดได้น้อย (หรือไม่ได้ใช้เลย).....	89
36	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการจัดอบรม.....	91

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย